ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **A. A.**, zast. Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem, se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 12. 2009, č. j. 4 Az 2/2009 – 57,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 2880 Kč k rukám jeho právního zástupce Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, advokáta, do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 2. 2009, č. j. OAM-42/LE-05-05-2009, byla zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že je mu z výpovědí žalobce a z informací poskytnutých Městským státním zastupitelstvím v Praze a Městským soudem v Praze známo, že žalobce byl dne 20. 12. 2008 zadržen policií a následně umístěn do předběžné vazby na základě usnesení Městského soudu v Praze sp. zn. Nt 475/2008 účinného dne 11. 12. 2008; důvodem zadržení a umístění do vazby je řízení o žádosti o vydání k trestnímu stíhání do Ruska. Poukázal na to, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany až v době, kdy

mu již vydání reálně hrozilo v souvislosti se zadržením a umístěním do vazby, přestože měl až do svého zadržení možnost se po České republice svobodně pohybovat, vejít do kontaktu se zástupci státních orgánů České republiky; nevyužil ani možnosti požádat o azyl v jiné evropské zemi, pokud k České republice nepociťoval dostatečnou důvěru, ač se na území Francie a Španělska podle vlastních slov bez překážek pohyboval. Konstatoval dále, že skutečnosti, které v průběhu řízení o mezinárodní ochranu uváděl, mu byly známy již dříve a v podání žádosti mu nebránily žádné objektivní okolnosti. Upozornil na to, že z postupu žalobce je zcela evidentní, že jeho žádost je účelová a podal ji s cílem, aby se vyhnul vydání do Ruska, o čemž svědčí jednak to, že tak učinil až po svém zadržení a umístění do předběžné vazby, a jednak i to, že tento fakt sám přiznal.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž uvedl, že žalovaný se žádostí žalobce meritorně vůbec nezabýval a žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Poukázal na to, že se opakovaně vyjádřil, proč požádal o poskytnutí mezinárodní ochrany až poté, co byl zadržen českými orgány činnými v trestním řízení; byl si jednoznačně vědom, že v případě podání žádosti o mezinárodní ochranu bude vzhledem k následnému nutnému sejmutí otisku prstů velmi brzy identifikován jako A. A. a následně bude zahájeno extradiční řízení. Dále uvedl, že § 16 odst. 2 zákona o azylu byl do zákona inkorporován z důvodu urychlení řízení v situaci, kdy je evidentní, že účastník řízení podává pouze obstrukční žádost za účelem zdržení jeho vydání do ciziny bez předložení relevantních důkazů o případné perzekuci. Poukázal na to, že v žádném případě nemůže být aplikován za situace, kdy správnímu orgánu jsou předloženy konzistentní a detailní tvrzení podložená konkrétními důkazy o hrozící perzekuci v zemi původu a správní orgán se jimi apriori odmítne zabývat a žádost paušálně odmítne jako zjevně nedůvodnou. Konstatoval, že takový postup je nejen nezákonný, ale jedná se zcela prokazatelně o flagrantní zneužití práva, které může mít pro žalobce zcela fatální následky, neboť žalovaný je jako jediný oprávněn a zároveň povinován v rámci posuzování žádosti o mezinárodní ochranu zabývat se situací žalobce komplexně, tedy jak příčinami, které vedly žalobce k opuštění země původu, tak mírou perzekuce, která mu hrozí. Navrhoval, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 1. 12. 2009, č. j. 4 Az 2/2009 – 57, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, a rozhodl dále, že žalovaný je povinen uhradit žalobci náklady řízení ve výši 8568 Kč. V odůvodnění soud konstatoval, že na základě třístupňového testu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, který dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 – 47, je třeba vyjít z toho, že žalobci hrozí vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny a že mohl požádat o mezinárodní ochranu dříve. Poukázal na to, že sporné je, zda žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu „pouze“ s cílem vyhnout se vydání nebo předání k trestnímu stíhání. Upozornil na to, že žalobce uvedl skutečnost, která by mohla být azylově relevantní, tj. skutečnost, že žalobci hrozí v zemi původu perzekuce, protože se jako jeden z velitelů bojových oddílů účastnil vojenských operací vůči okupační ruské federální armádě v průběhu tzv. první čečenské války v letech 1994 – 1996. Dále uvedl, že je zřejmé, že se žalovaný nezabýval posouzením, zda lze žalobcovy důvody pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany posoudit ve smyslu § 12, popřípadě § 14a zákona o azylu. K tomuto závěru soud dospěl po seznámení se s obsahem spisu a poté, co se seznámil s usnesením

Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2009, sp. zn. Nt 475/2008, jímž bylo rozhodnuto o tom, že vydání žalobce není podle § 397 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“) přípustné. Soud vzal v této věci za prokázané, že žalobce byl příslušníkem skupiny účastníků ozbrojeného odporu v tzv. první čečenské válce proti armádě Ruské federace, a to ve velitelské funkci. Upozornil na to, že tato skutečnost podle soudu zakládá důvodnou obavu, že vyžádaná osoba by v Ruské federaci mohla být vystavena pronásledování z důvodu své příslušnosti ke skupině účastníků ozbrojené odporu v tzv. první čečenské válce proti armádě Ruské federace a tato skutečnost by zhoršila jeho postavení v trestním řízení. V rámci přezkoumání rozhodnutí žalovaného, kterým byla zamítnuta žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, soud neprovedl vlastní hodnocení žalobcem tvrzených skutečností ve smyslu § 12 nebo § 14a zákona o azylu, neboť tuto povinnost má žalovaný, který v rámci své pravomoci rozhoduje o žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Shledal, že se tím žalovaný dopustil nezákonnosti, která má za následek nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, a proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů jeho nezákonnosti. V ní uvedl, že kardinálním problémem je náhled soudu na posuzování doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu při zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 téhož zákona a považuje tento požadavek soudu za odporující zákonu, neboť povinnost zkoumat existenci možné hrozící vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu ukládá tento zákon správnímu orgánu jen v případech postupu podle § 16 odst. 1 písm. e) a f). Poukázal na to, že pokud by bylo úmyslem zákonodárce uložit ministerstvu vnitra povinnost zkoumat existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany i v případě posuzování podle § 16 odst. 2 citovaného zákona, nepochybně by tato povinnost byla součástí zákonného textu; tak tomu ovšem není a ukládání povinností zabývat se doplňkovou ochranou při posuzování podle § 16 odst. 2 citovaného zákona nemá tudíž žádnou oporu v zákoně a je jeho překročením. Konstatoval dále, že dospěl k jednoznačnému závěru, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem odvrátit hrozící vydání k trestnímu stíhání do země původu, na území České republiky pobýval více než pět let a nic mu nebránilo v tom, aby požádal o udělení mezinárodní ochrany; učinil tak však až poté, kdy byl vzat do předběžné vazby. Konstatoval, že účelovost jeho jednání je jednoznačně prokazatelná. Dále poznamenal, že k aplikaci § 16 odst. 2 existuje rozporná judikatura Nejvyššího správního soudu, když tuto situaci ve svých rozhodnutích nazývá „judikatorním rozkolem“ (usnesení ze dne 29. 9. 2009, č. j. 4 Azs 51/2009 – 65). Dále uvedl, že vydání k trestnímu stíhání do ciziny se řídí poněkud odlišnými pravidly než řízení o správním vyhoštění, v dané oblasti nejprve státní zástupce provádí předběžné šetření za účelem zjištění podmínek pro vydání, pak o možnosti vydání cizince rozhoduje soud, který zkoumá situaci v zemi původu dotčené osoby, a to i vzhledem k mezinárodním závazkům České republiky – včetně Úmluvy o právním postavení uprchlíků (uveřejněné pod č. 208/1993 Sb.) a dalších úmluv podle čl. 10 Ústavy a proti rozhodnutí soudu existuje opravný prostředek k Vrchnímu soudu a posléze k Nejvyššímu soudu. Poukázal na to, že vlastní rozhodnutí o povolení vydání do ciziny přísluší ministru spravedlnosti, který i přes pravomocné rozhodnutí soudu o přípustnosti vydání není povinen povolit vydání

do ciziny. Konstatoval, že zásada *non-refoulement* je tak více než dostatečným způsobem dodržena v extradičním řízení a vzhledem k většímu množství subjektů v tomto řízení rozhodujících (státní zástupce, soudní řízení, rozhodující vliv ministra spravedlnosti) by posuzování doplňkové ochrany v řízení před ministerstvem vnitra bylo při naplnění podmínek § 16 odst. 2 zákona o azylu zcela nadbytečné, opakovaně prováděné, a dokonce v některých případech i nemající žádný vliv na osud cizince, přičemž poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 11 Tcu 26/2001. Dále uvedl, že je zde zřetelný odkaz zákonné úpravy, z níž vyplývá, že rozhodnutí ve věci není bezprostředním podkladem pro vycestování cizince, jímž je v daném případě rozhodnutí ministra spravedlnosti o povolení vydání. Upozornil na to, že soud použil jako jediný relevantní podklad usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2009, sp. zn. Nt 475/2008, který nemohl stěžovatel uplatnit, neboť jeho rozhodnutí bylo vydáno dne 19. 2. 2009, a který byl rozhodnutím Nejvyššího soudu spolu s usnesením Vrchního soudu zrušen. Považoval za nutné podotknout, že v případě existence nových skutečností, které vyjdou najevo v budoucnu, nic nebrání tomu, aby žalobce podal znovu žádost o udělení mezinárodní ochrany, kde by tyto důkazy byly správním orgánem zohledněny.

Nezákonnost rozsudku spatřoval i v naprosté suspendaci ústního jednání; přes přednesená stanoviska stran a provedené důkazy měl soud rozsudek dopředu připravený a vyhlásil jej bez přerušení, a smysl a účel jednání před soudem byl tudíž zásadně zpochybněn. Byl toho názoru, že zruší-li Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze, měl by zrušit i tu část výroku o náhradě nákladů řízení, neboť zásahem Nejvyššího správního soudu by došlo k zásadní změně a účastník, jemuž bylo v souladu s výrokem plněno, by již nebyl tím, kdo má úspěch ve věci, a považuje tudíž případné zrušení obou částí výroku za konformní se zákonem, protože jen takový postup odůvodňuje požadavek na vrácení plnění, k němuž došlo na základě právního důvodu, který odpadl. Poukázal na to, že přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v potřebě právního výkladu aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu u osob, které žádají o udělení mezinárodní ochrany s úmyslem odvrátit hrozící vydání k trestnímu stíhání do ciziny, stejně tak není judikaturou zohledněna podstata extradičního řízení, v němž se několik soudních a správních instancí pečlivě zabývá situací v zemi původu dotčeného cizince, a naplňuje tak zásadu *non-refoulement*, když rozhodnutí ministra spravedlnosti je na rozdíl od rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany konečným podkladem umožňujícím vydání, případně nevydání cizince do žádající země. Poznamenal, že bude-li správní orgán aplikovat § 16 odst. 2 zákona o azylu toliko na případy, kdy cizinec podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vydání k trestnímu stíhání do ciziny, k čemuž jej zavazují judikáty Nejvyššího správního soudu, pak v těchto případech pojmově nepřichází v úvahu zkoumání doplňkové ochrany, neboť existence důvodů pro aplikaci § 14a zákona o azylu vylučuje řešení případu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu vzhledem k tomu, že § 14a se váže k § 12 citovaného zákona. Dále uvedl, že s ohledem na zrušení hlavního důkazního prostředku, o který soud opřel svůj rozsudek (usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2009, sp. zn. Nt 475/2008), je naplněna další podmínka přijatelnosti, tj. v napadeném rozhodnutí soudu je zásadní pochybení, které může mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a ve věci nařídil další projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce uvedl, že se plně s rozhodnutím soudu ztotožňuje, neboť detailně popsal příčiny a důvody své perzekuce v zemi původu, přes veškeré limity vyplývající ze zadržování žalobce ve vazební věznici byl schopen prokázat svá tvrzení i listinnými dokumenty, které navíc hodlal doplnit; tyto listinné dokumenty jednoznačně potvrzovaly, že se prokazatelně účastnil bojů v rámci tzv. první čečenské války a za své jednání byl v Rusku opakovaně bezdůvodně perzekuován. Poukázal na to, že stěžovatel jako jediný je oprávněn a zároveň povinován v rámci posuzování žádosti o mezinárodní ochranu zabývat se situací účastníka řízení komplexně, tedy jak příčinami, které vedly účastníka řízení k opuštění země původu, tak mírou perzekuce, která mu hrozí; na rozdíl od vydávacího soudu, který je i přes výše uvedený odkaz na relevantní judikaturu Ústavního soudu oprávněn posuzovat vydání žalobce v daleko užších mantinelech, a nelze se tedy ztotožnit s tvrzením, že zásada *non-refoulement* je tak údajně dodržena v extradičním řízení. Dále zdůraznil, že není vůbec zřejmé, z čeho stěžovatel dovozuje údajně jednoznačný a odůvodněný závěr, že cizinec podal žádost o udělení mezinárodní ochrany pouze s cílem odvrátit hrozící nebezpečí vydání do ciziny. Poukázal na to, že stěžovatel ve správním řízení, ani v kasační stížnosti neuvedl jediný důkaz vyjma svých pouhých domněnek, kterým by vyvrátil či alespoň zpochybnil listinné důkazy předložené žalobcem či jeho detailní a otevřené vyjádření, ve kterém mimo jiné relevantně odůvodnil, proč nepožádal o poskytnutí mezinárodní ochrany dříve. Konstatoval, že stěžovatel při posuzování situace účastníka řízení vycházel striktně a výlučně z informací poskytnutých státními orgány země původu žalobce, které z pochopitelných důvodů hrozbu perzekuce nepotvrzují, naopak správní orgán nevzal vůbec v potaz zprávy nezávislých nevládních organizací, které hrozbu perzekuce jednoznačně – vzhledem k nevyvrácenému postavení žalobce jakožto aktivního účastníka rusko-čečenské války – potvrzují. Nad rámec výše uvedeného zdůraznil trvající nestandardní a podle jeho názoru nezákonný postup stěžovatele ve věci, neboť přes pravomocné rozhodnutí Městského soudu v Praze, stěžovatel do dnešního dne od zrušení rozhodnutí soudem neprovedl jediný úkon, a žádost tak meritorně neprojednal, přesto poskytl stěžovatel vydávacímu soudu zprávu, že nevidí žádný důvod pro poskytnutí mezinárodní ochrany a fakticky doporučuje vydávaného vydat.

Nejvyšší správní soud shledal podanou kasační stížnost přípustnou a přijatelnou a napadený rozsudek přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil. Soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podal, byť je v kasační stížnosti výslovně neuvedl, z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce v žádosti o udělení azylu E. č. X ze dne 28. 1. 2009 uvedl, že v roce 2002 opustil Ruskou federaci, protože jej hledá tajná služba. Hned po válce v Čečensku byl obviněn z účasti ve válce.

Potom v roce 2002 byl v Moskvě zastřelen jeden moskevský právník a byla vykonstruována čečenskou teroristickou skupinou, jejímž má být organizátorem. Ve vlastnoručně psaném prohlášení z téhož dne uvedl, že ze své vlasti odjel v souvislosti s účastí v bojových akcích v Čečensku a ještě i proto, že proti němu bylo vykonstruováno trestní stíhání.

Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany, který se konal dne 28. 1. 2009, žalobce dále uvedl, že Rusko opustil v roce 2002 a vrátil se tam později pouze dvakrát, v roce 2005 nebo 2006 a podruhé asi před rokem. Cestoval přes Turecko, respektive přes Ukrajinu a přitom vycestoval na gruzínský cestovní doklad znějící na jméno L. R. a poté z Turecka, respektive Ukrajiny pokračoval na cestovní doklad svého bratra. Uvedl, že do České republiky přicestoval na přelomu roku 2003 a roku 2004, přičemž se zde pokusil začít podnikat a jezdil do Francie a Španělska. Poukázal na to, že žil z prostředků získaných podnikáním v Ufě a že mu pomáhali příbuzní. Konstatoval, že se nachází ve vazební věznici, protože byl zatčen a umístěn do vězení proto, že byl v Rusku obviněn. Upozornil na to, že Rusko opustil, protože mu hrozilo nebezpečí ze strany ruských tajných služeb, které by jej zabily, neboť se účastnil v letech 1995 a 1996 bojových akcí jako člen šatojského pluku, jehož velitelem byl B. B., jenž byl posléze poslancem Čečenské republiky a v současnosti pobývá v Belgii. Popsal, že nejdříve byl obyčejným vojákem a po určité době se stal velitelem oddílu; účastnil se bojových operací, plnil vojenské úkoly, prakticky celý první rok se bránili. Po válce odjel do Ufy a začal podnikat. Uvedl, že první dva roky po válce byly opravdu výjimečně dobré, neboť bylo možné pracovat, podnikat, vydělávat, svobodně žít. Poté však do Čečenska vstoupila ruská vojska a začala druhá válka. Vysvětlil, že jel pro příbuzné do Čečenska, odvezl je do Ingušska a vrátil se podnikat do Ufy, kde však již nemohl žít pod svými doklady, neboť tajná služba GRU hledala účastníky první války i na území Ruska. Až do počátku druhé války v Čečensku neměl žádné problémy. Ty začaly v roce 1999, kdy byl poprvé zadržen na velkém kontrolním stanovišti v Saratově a ze zadržení jej vykoupili přátelé. Podruhé byl zadržen na měsíc v Ufě, protože byl na seznamu účastníků války, když na něj sousedé upozornili polici. Propuštěn byl, jak sdělil, za peníze. Uvedl, že mu nebylo sděleno žádné obvinění, s účastníky války se nikdo nebavil, tehdy existovalo sběrné středisko pro Čečence ve Volgogradu, přičemž takové jako žalobce, kteří se účastnili války, mohli kdykoli zadržet, zbít a požadovat peníze, neboť ti neměli žádná práva. Dodal, že kdo měl peníze, byl propuštěn, ale pokud byl někdo předán federálním složkám, bylo velmi obtížné se od nich dostat. Po propuštění z druhého zadržení až do opuštění Ruska pracoval a normálně žil, byl však velmi opatrný. Dále uvedl, že v roce 2002 došlo k problémům v Moskvě, kde měl kamaráda, s nímž počátkem 90. let pracoval a který jej požádal, aby pomohl jeho tetě v průběhu soudního jednání, která byla zastrašována příslušníky OMONu a bála se vycházet z domu. Pokračoval, že zmíněný přítel vlastnil obchodní středisko v centru Moskvy, které chtěli získat za asi 30 % hodnoty přestavitelé místních orgánů. Kdo odmítl jejich nabídku, byl zabit nebo připraven o majetek soudní cestou. Proto jeho přítel odjel na Kypr a jednáním u soudu pověřil svou tetu. Během půl roku jel asi třikrát do Moskvy pomoci přítelově tetě. Poukázal na to, že to skončilo tím, že byl v Moskvě zabit právník, který nemohl případ nijak ovlivnit, a z jeho smrti byli obviněni Čečenci, mezi nimi také žalobcův přítel, který byl nakonec odsouzen k jedenácti letům vězení. Dále sdělil, že byl zadržen synovec tety zmíněného přítele a byl donucen vypovědět, že slyšel, jak se žalobce se svým přítelem na uvedené vraždě domluvili. Tento

synovec také přivedl policii na jednoho Čečence, jeho souseda, k němuž jednou jeli. Policie ho zadržela. Ale on měl nějaké vysoce postavené příbuzné, kteří ho z toho dostali, tak byl po dvou měsících propuštěn. Konstatoval, že jeho známý, který byl odsouzen k jedenácti letům, žádné takové známé neměl, a proto je ve vězení. Upozornil na to, že policie chtěla vykonstruovat čečenskou skupinu. Vypověděl, že po celou dobu pobýval v Ufě a neměl žádné problémy do okamžiku, kdy mu zatelefonoval zmíněný přítel a informoval jej o tom, co se stalo, a že má strach, že bude obviněn. Teprve po přibližně třech měsících, kdy se nic nedělo, byl telefonicky kontaktován a dozvěděl se, že jeho soused a známý byli zadrženi a je od nich žádáno, aby poskytli informace o místě jeho pobytu. Pokračoval, že nato odjel domů do Čečenska, kam odvezl i ženu a dítě, protože v Ufě už zatýkali všechny, kdo s ním byli v nějakém bližším vztahu, a poté na podzim z Ruska, kde již nemohl vůbec pracovat, odjel. Za důvod žádosti o udělení mezinárodní ochrany označil to, že v případě návratu do Ruska si je jistý, že by byl zabit. Zároveň sdělil, že se nedomnívá, že by ruské orgány měly nějaký velký zájem o jeho osobu, ale účastnil se protiruského odporu, ocitnul se v Moskvě ve špatnou chvíli na špatném místě a Čečensko je s Ruskem ve válce. Dále uvedl, že chtěl požádat o azyl již dříve, ale jediné místo, odkud by podle mínění svých známých nebyl vydán, je Velká Británie a tam jet nemohl.

Žalobce ve správním řízení doložil dvě úředně ověřené listiny, a to Potvrzení Parlamentu Čečenské republiky Ičkeria o tom, že se účastnil odporu během první čečenské války a je stoupencem nezávislosti Čečenské republiky Ičkarie a že Ruská federace žádala o jeho extradici na základě nepravdivých, bezdůkazných a vymyšlených obvinění a extradice může mít za následek jeho smrt, a Prohlášení B. B., velitele Itumkalimského směru jihozápadní fronty, kterému velel Ch. G., že se žalobce skutečně zúčastnil čečenského odporu v První čečenské válce v letech 1994 – 1996 a postavil se pod jeho vedením do čela jedné z jednotek jižního směru jihozápadní fronty.

Nato vydal žalovaný rozhodnutí ze dne 19. 2. 2009, č. j. OAM-42/LE-05-05-2009, kterým žalobci zamítl žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu.

Městský soud v Praze v průběhu tohoto soudního řízení doplnil dokazovaní o usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2009, sp. zn. Nt 475/2008, jímž v trestní věci rozhodl o tom, že vydání žalobce podle § 397 odst. 1 trestního řádu pro trestný čin vraždy není přípustné.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele.

Kasační stížnost není důvodná.

V nyní posuzované věci považoval stěžovatel za stěžejní určit, zda při hodnocení žádosti o mezinárodní ochranu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je povinen zkoumat existenci možné hrozící vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Takový požadavek Městského soudu v Praze poté pokládal za odporující zákonu o azylu a rovněž odporující úmyslu zákonodárce.

Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, je-li z postupu žadatele patrné, že ji podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, a pokud žadatel neprokáže opak.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

Podle odstavce 2 téhož ustanovení zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovatelem shora přednesená otázka je judikaturou Nejvyššího správního soudu vyřešena, a to zejména rozsudky ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaný pod číslem 1724/2008 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, a ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 – 78, vše zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz. S názory vyslovenými v těchto rozhodnutích se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje, přičemž nebyly nijak modifikovány, a je proto povinen je respektovat.

V rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 – 48, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*z čl. 13 a 18 kvalifikační směrnice* (směrnice Rady 2004/83/ES) *ve spojení s čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice* (směrnice Rady 2005/85/ES) *vyplývá, že žádost o mezinárodní ochranu lze posoudit jako zjevně nedůvodnou, pokud žadatel podává žádost „pouze" proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon dřívějšího anebo blížícího se rozhodnutí, které by vedlo k jeho vyhoštění, přičemž podání žádosti po obdržení rozhodnutí o správním vyhoštění a priori nevylučuje, že mu bude udělen azyl nebo doplňková ochrana, pokud mu hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů, resp. skutečné nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany*". Nejvyšší správní soud tedy deklaroval, že k aplikaci předmětného ustanovení nestačí pouhý fakt, že žadateli o mezinárodní ochranu bylo uděleno správní vyhoštění nebo mu hrozí vydání k trestnímu stíhání do ciziny, ale stanovil tři podmínky, jejichž naplnění je třeba proto, aby mohl být aplikován § 16 odst. 2 zákona o azylu: „*(1) zda hrozí stěžovateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny [k výkladu této podmínky viz bod IV. a) rozsudku]; (2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; a (3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze" s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny*" Z toho plyne, že eurokonformní výklad dotčeného ustanovení zákona o azylu tak, jak jej předestřel stěžovatel v kasační stížnosti, je naprosto odlišný od toho, k němuž dospěl Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku.

Aplikuje-li Nejvyšší správní soud výše uvedený test na konkrétní situaci žalobce, je nesporné, že žalobci hrozí vydání k trestnímu stíhání do Ruské federace (bod 1 testu) a že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany po pěti letech pobytu na území České republiky, a mohl tedy požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve (bod 2 testu). Ve shodě s přesvědčením Městského soudu v Praze nepovažuje ani Nejvyšší správní soud za dostačující, jakým způsobem se stěžovatel vypořádal s hodnocením třetího bodu testu, tj. zda žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu „pouze“ s cílem vyhnout se trestnímu vydání do ciziny. Žalobce totiž v průběhu azylového řízení tvrdil, že hlavní pohnutkou pro opuštění země původu byla obava z důsledků podle jeho názoru vykonstruovaného trestní stíhání pro vraždu právníka I. V. M. a obava z důsledků jeho účasti v protiruských bojových akcí v tzv. první čečensko-ruské válce v letech 1995-1996, což dokládal podklady vztahujícími se k jeho azylovému příběhu. Stěžovatel žádným způsobem nedoložil, že by tvrzení žalobce byla nevěrohodná nebo irelevantní, neboť neprovedl ani jednu informaci o zemi původu žalobce vztahující se k jeho tvrzeným obavám v případě návratu do Ruské federace, ani o postavení účastníků první rusko-čečenské války zapojených v boji proti Ruské federaci. Stejně jako na Městský soud v Praze tak ani na Nejvyšší správní soud nemohla působit tvrzení žalobce nevěrohodným způsobem, a proto podle názoru zdejšího soudu prokázal, že žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodal pouze s cílem vyhnout se vydání k trestnímu stíhání do Ruské federace. Zdejší soud poté konstatuje, že i přesto, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany až po pěti letech nelegálního pobytu na území České republiky, přičemž délka času, jež uplynula od chvíle, kdy žadatel začal pobývat na území České republiky nelegálně, do jeho zadržení, je zásadním faktorem (nikoli však výlučným) pro posouzení postupu žadatele o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, bylo v daném případě zjevné, že žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodal toliko s úmyslem vyhnout se vydání k trestnímu stíhání do ciziny, ale že ji podal proto, že má důvodnou obavu z pronásledování v zemi původu z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině a že mu v případě návratu do země původu hrozí nebezpečí vážné újmy. Bylo tedy na místě posuzovat žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jak z hlediska možnosti udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, tak z hlediska udělení doplňkové ochrany podle § 14a téhož zákona.

Městský soud v Praze proto nepochybil, zrušil-li rozhodnutí stěžovatele z toho důvodu, že se nezabýval otázkou, zda žádost byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny (bod 3 testu). Jak totiž plyne z tvrzení stěžovatele, hlavní jeho pohnutkou pro opuštění země původu byla obava z důsledků podle jeho názoru vykonstruovaného trestního stíhání pro vraždu a obava z důsledků jeho účasti v protiruských bojových akcí v tzv. první čečensko-ruské válce v letech 1995-1996.

Nejvyšší správní soud na tomto místě zdůrazňuje, že ani naplnění shora citovaných tří podmínek, jež stanovil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, při hodnocení žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, nemůže správní orgán zbavit povinnosti zabývat se tím, zda žadateli nehrozí při návratu do země původu závažná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Jinými slovy, i v případě zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu je správní orgán povinen se v odůvodnění přesvědčivě

vypořádat s otázkou možného udělení doplňkové ochrany (podrobněji viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2009, č. j. 1 Azs 107/2008 – 78).

Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit ani námitce stěžovatele, v níž poukazoval na to, že se otázkou doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu nemusí zabývat, neboť posuzování hrozící vážné újmy a tím dodržení zásady *non-refoulement* bylo součástí extradičního řízení, která je v něm dostatečným způsobem dodržena, a opětovné posuzování téhož by bylo nadbytečné a bez opory v zákoně.

Zásada *non-refoulement* je zakotvena v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, jež byla spolu s Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků z roku 1967, publikována pod č. 208/1993 Sb., a vyplývá rovněž z čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb. Článek 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků zakazuje smluvním stranám vyhostit jakýmkoli způsobem uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení. Tato zásada byla dále rozšířena zejména judikaturou Evropského soudu pro lidská práva v návaznosti na článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod v tom směru, že nelze uprchlíka vyhostit do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu zakázaného tímto článkem. Lze odkázat například na rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci H. L. R. proti Francii (rozsudek z 29. 4. 1997, žádost č. 24573/94), bod 34: *„Vyhoštění cizince smluvní stranou může být nicméně záležitostí, na niž se vztahuje článek 3, a tudíž může vzniknout odpovědnost tohoto státu podle Úmluvy, pokud jsou dány zásadní důvody pro předpoklad, že tato osoba, pokud by byla vyhoštěna, by v zemi, kam by vycestovala, byla vystavena reálnému riziku zacházení rozpornému s článkem 3. V takovém případě článek 3 vyvolává povinnost nevyhostit takovou osobu do tohoto státu (viz rozsudek Soering proti Spojenému království ze 7. července 1989, série A č. 161, str. 35, § 90 - § 91; rozsudek Cruz Varas a ostatní proti Švédsku z 20. března 1991, série A č. 201, str. 28, § 69 - § 70; rozsudek Vilvarajah a ostatní, cit. výše, str. 34, § 103; rozsudek Chahal proti Spojenému království z 15. listopadu 1996, Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1996-V, str. 1853, § 73 - § 74, a str. 1855, § 80; a rozsudek Ahmed proti Rakousku ze 17. prosince 1996, Zprávy 1996-VI, str. 2206, § 39).“*

Podle čl. 1 odst. 2 Ústavy Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva. Smyslem a účelem uvedeného ustanovení je nepochybně to, aby dodržováním pravidel mezinárodního práva, ať již obyčejových, smluvních či jiných, Česká republika přispívala k pokud možno harmonickému a předvídatelnému fungování mezinárodního společenství. K naplnění tohoto Ústavou stanoveného požadavku je proto třeba, aby každá entita, jejíž jednání je přičitatelné České republice, se chovala způsobem vedoucím k jeho naplnění. Ve věcech týkajících se ukončení pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany se proto každý státní orgán, kterému věc žadatele v nějakém ohledu přísluší, musí přiměřeným způsobem (tj. způsobem a v míře odpovídající okolnostem případu a pravomocem a působnosti daného orgánu) zabývat tím, zda ukončením pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky či kroky, jež k němu bezprostředně vedou, se Česká republika nedopustí porušení svých mezinárodních závazků, zejména v oblasti lidských práv, neboť právě porušení těchto

závazků může nejčastěji připadat v úvahu v souvislosti s návratem žadatele o udělení mezinárodní ochrany do jeho domovské země.

Jestliže je tedy podle § 8 písm. a) zákona o azylu Ministerstvo vnitra příslušné k řízení o udělení mezinárodní ochrany a k řízení o odnětí azylu nebo doplňkové ochrany, je nepochybné, že v těchto řízeních je především Ministerstvo vnitra tím subjektem, na němž spočívá největší závazek k tomu, aby Česká republika neporušila zásadu *non-refoulement*, a neporušila tak povinnost, jež jí plyne z mezinárodního práva. Je proto nepřípustné, aby se Ministerstvo vnitra tohoto zákonem svěřeného mezinárodního závazku zprostilo tím, že by jeho hodnocení přenechalo, nebo přeneslo na jiný orgán, byť by to byl soud nebo ministr spravedlnosti rozhodující o povolení vydání k trestnímu stíhání do ciziny.

S tímto závěrem plně koresponduje Metodický pokyn k extradici a mezinárodní ochraně uprchlíků Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Sekce politiky ochrany a právního poradenství, Divize služeb mezinárodní ochrany, duben 2008, (dále jen „Metodický pokyn UNHCR“) v bodu 63: *Má-li být o potřebách mezinárodní ochrany osoby rozhodnuto v souladu s kritérii uvedenými v Úmluvě z roku 1951, měl by azylovou žádost přezkoumávat ten orgán, který je v dožádaném státě příslušný k rozhodování o přiznání statutu uprchlíka. Azylové úřady musejí přihlédnout ke všem relevantním skutečnostem, včetně extradiční žádosti a veškerým souvisejícím informacím, které mohou mít vliv na žádost o azyl. ... UNHCR je proto přesvědčeno, že rozhodnutí o azylové žádosti a rozhodnutí o extradiční žádosti by měla být vydávána v samostatných řízeních.*“ Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc. rovněž podotýká, že se o těchto otázkách rozhoduje nikoli v jednom, ale ve dvou různých řízeních [viz Šturma. P, *Azyl vs. extradice pachatelů teroristických činů* (malé zamyšlení k jednomu aktuálnímu tématu a klinickému právnímu vzdělávání*)* Bulletin advokacie, č. 4/2006, s. 81].

Nelze totiž odhlédnout od toho, že mezi extradičním a azylovým řízením existují důležité rozdíly, jež spočívají již v samotném účelu a charakteru těchto řízení. Úlohou extradičního řízení je povinnost státu navrátit osobu prchající před spravedlností do dožadujícího státu, která je vtělením závazku České republiky jakožto smluvní strany Evropské úmluvy o vydávání (publikovaná pod č. 549/1992 Sb.), jíž se zavázala vydávat všechny osoby, proti kterým vedou příslušné orgány dožadující strany trestní stíhání pro trestný čin (čl. 1), zatímco azylovým právem je chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, jež je zakotvena jak v právu udělení azylu, tak v zásadě *non-refoulement*, jež je zobrazena ve vnitrostátním právu v institutu doplňkové ochrany. Odlišnost azylového a extradičního řízení uznaly soudy mnoha států – například novozélandský odvolací soud dospěl k závěru, že je velmi reálná možnost, že extradiční případy jsou posuzovány pouze v kontextu konkrétní extradiční smlouvy či zákona, bez dostatečné diskuze nad politickou situací, demokratickými ideály a rozvíjejícím se mezinárodním právem lidských práv [viz Refugee Appeal No. 29/91 Re. SK (17 February 1991)]; Anglická sněmovna lordů v případu T. v. Secretery of State for the Home department vyslovila, že podstatný bod diferenciace mezi extradicí a azylem je v případě extradice v otázce politického charakteru činu. Je to výjimka z obecné povinnosti navrátit osobu prchající před spravedlností, zatímco v souvislosti s azylem je obecnou povinností neporušit princip

non-refoulement, ledaže čin je hodnocen jako nepolitický [T. v. Secretery of State for the Home department 2 All ER 865 (22 May 1996)].

Nelze nepřihlédnout ani k tomu, že v extradičním řízení a v řízení o mezinárodní ochraně rozhodují různé orgány podle jiných procesních předpisů. V řízení o vydání cizince do dožadujícího státu rozhodují o přípustnosti vydání krajské soudy, potažmo Nejvyšší soud, přičemž samotné vydání do ciziny povoluje ministr spravedlnosti (srov. § 397 až § 399 trestního řádu). Naproti tomu v řízení o udělení mezinárodní ochrany rozhoduje Ministerstvo vnitra jakožto správní orgán, jehož rozhodnutí jsou přezkoumávána ve správním soudnictví. Z tohoto úhlu pohledu je zjevné, že *„Orgány odpovědné za rozhodování o extradiční žádosti nemají obvyklé znalosti a zkušenosti v uprchlické problematice. Přestože použitelné extradiční smlouvy nebo legislativa vyžadují vzít v potaz v extradičním řízení úvahy související s azylovou problematikou, takovéto posouzení se často zaměřuje především, ne-li zcela, na sporné otázky spojené s aspekty stíhání a trestání dané osoby. Ačkoli je toto hodnocení důležité, nemůže být považováno za odpovídající náhradu azylového řízení, v němž jsou všechny skutečnosti azylově relevantních tvrzení hodnoceny specializovanými azylovými orgány.“* (srov. KAPFERER. S., *The Interface between Extradition and Asylum*, UNHCR, Legal and Protection Policy Research Series, PPLA/2003/05, listopad 2003, bod 296). Obdobně Metodický pokyn UNHCR v bodu 61 upozorňuje na to, že *„Extradice a určení statutu uprchlíka jsou dvě samostatná řízení, která mají odlišný účel a řídí se různými právními kritérii. Osoby, které v obou těchto řízeních rozhodují, musejí mít specifické znalosti, odbornost a dovednosti. Je-li rozhodování o otázce, zda má vyžádaná osoba oprávněné obavy z pronásledování, součástí extradičního řízení, může to významně omezit možnost žadatele o azyl, že jeho žádost bude přezkoumána.“*

Podstatným hlediskem je rovněž rozsah informací, které jsou relevantní pro extradiční a azylové řízení. V azylovém řízení v podstatě žádné omezení týkající se druhu informací na rozdíl od extradičního řízení, v němž jsou přesně stanoveny listiny, které musí dožadující stát doložit, není. Například podle čl. 12 Evropské úmluvy o vydávání má být k žádosti cizího státu o vydání přiložen: (a) originál nebo ověřená kopie vykonatelného rozsudku o trestu nebo rozhodnutí o uložení ochranného opatření, nebo příkazu k vzetí do vazby, nebo jiného příkazu, který má stejný účinek a byl vydán v souladu s řízením stanoveným právním řádem dožadující strany; (b) popis trestných činů, pro které se o vydání žádá; co nejpřesnější uvedení doby a místa jejich spáchání, právní kvalifikace a odkazu na příslušné právní předpisy; (c) kopie příslušných právních předpisů a tam, kde to není možné, prohlášení o právním stavu a co nejpřesnější popis žádané osoby spolu s jakoukoliv další informací, která pomůže zjistit její totožnost a státní občanství. Obdobně jsou dokumenty, jež mají být připojeny k žádosti cizího státu o vydání, vymezeny v § 391 odst. 2 trestního řádu: a) originál nebo ověřená kopie odsuzujícího rozsudku, zatýkacího rozkazu nebo jiného rozhodnutí se stejným účinkem, b) popis skutku, pro který se vydání žádá, včetně uvedení doby a místa jeho spáchání a jeho právní kvalifikace, c) znění použitých právních předpisů dožadujícího státu.

Jak Evropská úmluva o vydávání (srov. čl. 13), tak trestní řád (srov. § 391 odst. 3) sice umožňují, pokud nebyly připojeny listiny shora uvedené nebo pokud nejsou informace dostatečné, požadovat od dožadujícího státu doplňující informace, tímto však nelze překlenout specifika zjišťování podkladů v řízení o udělení mezinárodní ochrany

(podrobněji například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70, a ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82), přičemž z výčtu dokumentů, které musí být ze strany dožadujícího státu připojeny, plyne, že se vztahují toliko k extradičnímu činu a jsou poskytovány dožadujícím státem v omezeném rozsahu. Hlavně v otázkách politického charakteru trestného činu vystupuje do popředí potřeba hodnocení politické situace, dodržování lidských práv, pronásledování určitých sociálních skupin apod. v zemi, do níž má být dotčená osoba vydána, neboť v těchto případech nelze vyloučit, že důkazy, které sloužily k odsouzení dotčené osoby v dožadujícím státě, mohou být vykonstruované a byly vytvořeny se záměrem pronásledovat danou osobu. Přitom právě předcházení politického pronásledování osob, o jejichž vydání se jedná, je především úlohou řízení o mezinárodní ochraně, a je proto nutné vést toto řízení odděleně od řízení extradičního.

Na tomto závěru ničeho nemění názor Nejvyššího soudu (usnesení ze dne 26. 6. 2001, č. j. 11 Tcu 26/2000, a stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 4. 2003, sp. zn. Tpjn 310/2001), že *„zahájení řízení o udělení azylu osobě, která má být vydána do ciziny, nebrání příslušnému soudu, aby rozhodl o přípustnosti vydání, neboť je plně v kompetenci soudu, aby v rámci extradičního řízení posoudil, zda zde nejsou žádné právní překážky bránící vydání osoby, která se v jiném (správním) řízení domáhá právního postavení azylanta ve smyslu zákona o azylu“*, ani to, že ministr spravedlnosti může rozhodnout, že vydání nepovolí, i když soud vysloví, že vydání je přípustné (srov. § 399 odst. 2 trestního řádu).

V otázce posloupnosti rozhodnutí ve věci extradice a azylu je však třeba poukázat na to, že rozhodnutí o povolení vydání nesmí nastat dříve, než bude pravomocně skončeno řízení o mezinárodní ochraně, tj. i včetně případného soudního přezkumu. *„Dožádaný stát musí nejprve vyřešit otázku žadatelova uprchlického statutu a teprve potom rozhodnout, zda může být vyžádaná osoba v souladu se zákonem vydána. Vyplývá to ze závazku dožádaného státu zajistit respektování zásady non-refoulement podle mezinárodního uprchlického práva a práva lidských práv. Na jedné straně požívá žadatel o azyl jako vyžádaná osoba po celou dobu azylového řízení (včetně řízení odvolacího) ochrany proti refoulementu do země původu. Na druhé straně se však rozsah závazků non-refoulement dožádaného státu vyplývajících z mezinárodního práva liší v závislosti na tom, zda je vyžádaná osoba uprchlíkem, či nikoli. Je proto zřejmé, že nejprve musí být vyjasněna otázka statutu uprchlíka a teprve poté lze rozhodnout, zda jsou splněny zákonné předpoklady pro extradici. Proto v případech, které mohou vyústit ve vydání žadatele o azyl do jeho země původu, musí být provedeno azylové řízení a pravomocně rozhodnuto o azylové žádosti ještě před rozhodnutím o extradiční žádosti.“* (viz Metodický pokyn UNHCR, bod 64).

Na druhou stranu nelze vyloučit, že by poznatky a podklady získané v řízení o vydání cizince k trestnímu řízení do dožadujícího státu byly v azylovém řízení zcela bez významu a že by je nebylo lze využít v řízení o mezinárodní ochraně. Ba naopak, v praxi je žádoucí, aby ministerstvo vnitra mohlo poznatky a podklady, jež sloužily orgánům rozhodujícím o přípustnosti nebo samotném vydání, využít v azylovém řízení, stejně jako orgány rozhodující v extradičním řízení mohou využít poznatků získaných v řízení o mezinárodní ochraně. V Metodickém pokynu UNHCR, v bodech 62 a 64, se k tomu píše,

že *„rozhodnutí, zda vyžádaná osoba splňuje podmínky pro přiznání statutu uprchlíka či nikoli, má významné důsledky pro okruh povinností dožádaného státu vůči vyžádané osobě vyplývajících z mezinárodního práva a tudíž i na rozhodnutí o extradiční žádosti. Současně mohou mít informace připojené k extradiční žádosti dopad na rozhodování o azylové žádosti. Aby se jak v azylovém, tak v extradičním řízení dospělo ke správnému rozhodnutí, musí příslušné orgány zvážit všechny relevantní skutečnosti. ... Podle názoru UNHCR by obecně bylo vhodné vést extradiční a azylové řízení současně. Bylo by to přínosné jednak z důvodů hospodárnosti, jednak proto, že v extradičním řízení mohou být získány informace, které budou významné z hlediska způsobilosti vyžádané osoby pro poskytnutí statutu uprchlíka a které proto azylové úřady budou muset vzít v potaz. Je však možné, že bude zapotřebí odložit rozhodnutí o extradiční žádosti do doby, kdy rozhodnutí o azylu nabude právní moci.“*

Lze shrnout, že podá-li žadatel o mezinárodní ochranu žádost o udělení mezinárodní ochrany a zároveň probíhá extradiční řízení o jeho vydání, je nutné, aby (1) řízení o udělení mezinárodní ochrany a extradiční řízení probíhala odděleně, aby (2) rozhodnutí o povolení vydání nebylo vydáno dříve, než je pravomocně skončeno řízení o udělení mezinárodní ochrany, (3) a že ministerstvo vnitra jakožto správní orgán, jenž rozhoduje o žádosti o mezinárodní ochranu, je povinno žádost o udělení mezinárodní ochrany, přestože současně probíhá extradiční řízení, zkoumat nejen z hlediska vnitrostátního práva, ale i z hlediska mezinárodních závazků, jimiž je Česká republika vázána, v souladu s kritérii a požadavky kladených na uprchlické právo, a to zejména se zásadou *non-refoulement*, přičemž se tohoto závazku nemůže žádným způsobem zprostit.

K tvrzené nezákonnosti napadeného rozsudku, k níž mělo ze strany Městského soudu v Praze dojít suspendaci ústního jednání, neboť vyhlásil rozsudek bez přerušení jednání, Nejvyšší správní soud poznamenává, že v projednávaném případě rozhodoval podle § 31 odst. 2 s. ř. s. samosoudce. Podle § 54 odst. 1 s. ř. s. sice platí, že se na rozsudku usnáší senát nadpoloviční většinou hlasů v neveřejné poradě, při níž kromě členů senátu a zapisovatele nesmí být nikdo přítomen, nicméně podle § 49 odst. 13 téhož zákona podrobnosti o průběhu jednání, porady, hlasování a sepisování protokolu stanoví jednací řád; v § 15 odst. 1 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy je stanoveno, že před vyhlášením rozhodnutí se senát odebere do poradní síně. Není-li k dispozici poradní síň, vyzve předseda senátu přítomné, aby jednací síň se všemi svými věcmi opustili; v § 15 odst. 3 téže vyhlášky se určuje, že obdobně jako senát může postupovat i samosoudce. Obdobné ustanovení § 54 odst. 1 s. ř. s. obsahuje také v § 37 odst. 1 zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“); komentář k § 37 odst. 1 o. s. ř. praví: *Ustanovení upravuje postup při rozhodování senátu ve věci samé. V samosoudcovských věcech se neuplatní vůbec, ...* (srov. WINTEROVÁ, A. a kol, *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, Linde Praha a. s., 2005, s. 71). Je tedy zjevné, že nelze v žádném případě v posuzované věci hovořit o tom, že by napadený rozsudek byl nezákonný proto, že jednání před jeho vyhlášením nebylo soudkyní přerušeno. Tato námitka je nedůvodná.

Jde-li o „judikatorní rozkol“, který je zmíněn v usnesení ze dne 29. 9. 2009, č. j. 4 Azs 51/2009 - 65, je třeba uvést, že tento rozkol nebyl shledán v otázce aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu, jak tvrdí stěžovatel, ale v otázce: *Zda je krajský soud povinen vyslovit nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí vždy ex*

offo nebo pouze tehdy, jestliže tento nedostatek důvodů brání věcnému přezkumu správního rozhodnutí a posouzení důvodnosti žalobních námitek, jak dovodil zdejší soud v usnesení ze dne 9. 6. 2009, č. j. 2 Azs 10/2009 - 53. Z toho plyne, že sporná otázka se netýkala hodnocení žádosti jako zjevně nedůvodné, ale povinnosti krajského soudu vyslovit *ex offo* nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů při přezkumu rozhodnutí správního orgánu; tato sporná otázka v posuzovaném případě nevyvstala, proto není námitka o rozporu judikatury Nejvyššího správního soudu přiléhavá. Nadto je vhodné upozornit na to, že důvod, pro něž bylo řízení přerušené usnesením ze dne 29. 9. 2009, č. j. 4 Azs 51/2009 - 65, odpadl, a byl v této věci vydán dne 19. 3. 2010 rozsudek č. j. 4 Azs 51/2009 – 70, jenž byl stěžovateli již doručen. Tato námitka je tedy rovněž nedůvodná.

Námitkou, jíž se stěžovatel domáhal, aby v případě, že by Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost jako důvodnou, zrušil rovněž výrok II. napadeného rozsudku, jímž Městský soud v Praze přiznal žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8568 Kč, neboť zásahem zdejšího soudu by došlo k zásadní změně a žalobce, jemuž bylo v souladu s tímto výrokem plněno, by již nebyl tím, kdo má ve věci úspěch, se Nejvyšší správní soud nezabýval se zřetelem k tomu, že kasační stížnost zamítá jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že v rozhodnutí krajského soudu neshledal namítaná pochybení, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Protože stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, má žalobce, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil. Žalobce náklady vzniklé v řízení o kasační stížnosti neuplatňoval, Nejvyšší správní soud proto určil náklady podle skutečností zjištěných ze spisu. Žalobce byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, který jej zastupoval již v řízení před Městským soudem v Praze na základě substituční plné moci ze dne 25. 11. 2009, a náleží mu proto odměna ve výši 2400 Kč [jeden úkon právní služby po 2100 Kč spočívající v písemném podání soudu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) a dále jeden režijní paušál po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 2400 Kč]. Zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto podle § 57 odst. 2 s. ř. s. patří k nákladům řízení rovněž částka odpovídající této dani, která činí 20 % z částky 2400 Kč, tj. 480 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. srpna 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu